

Vastuullisuussäätelyn merkitys yrityksen liiketoiminnassa

Mitä asioita tarkoitetaan, kun puhutaan yritysten liiketoimintaan kohdistuvasta vastuullisuussäätelystä?

Ilmeisen selvästi kärkeen nousee EU:n kestävyysraportointidirektiivi, joka velvoittaa tällä hetkellä suuria yrityksiä ja jonka keskeisenä tavoitteena on lisätä yritysten toiminnan läpinäkyvyyttä, vertailtavuutta ja luotettavuutta. Vaikka tämä pakottava sääntely velvoittaa tällä hetkellä vain suuria yrityksiä, sen vaikutukset ulottuvat välillisesti niiden sidosryhmiin ja heijastuvat koko arvoketjuun. Pakottavan sääntelyn piirissä olevat suuret yritykset joutuvat raportointivelvollisuutensa täyttämiseksi lähettämään pyyntöjä vastuullisuustietojen toimittamisesta sidosryhmille, esimerkiksi tavarantoimittajille, mistä syystä liiketoimintasuhteiden säilyttämiseksi myös pienempien yritysten on pystyttävä osoittamaan ja todentamaan toimivansa vastuullisesti, jotta suuremmat yritykset voivat hyväksyä ne yhteistyökumppaneikseen ja täyttää niitä velvoittavan pakottavan sääntelyn asettamat velvoitteet. Tulevaisuudessa pakottava säädöspohja tulee laajenemaan esimerkiksi yritys vastuudirektiivin myötä, ja yrityksille asetettavien vaatimusten laajuus sekä määrä tulee lisääntymään ja sisältö tarkentumaan.

Käytännön ESG-velvoitteet liiketoiminnassa

Vastuullisuus yrityksen liiketoiminnassa käsittää muutakin kuin EU-tasoisesta pakottavan sääntelyn noudattamisen. Kun siirrytään pakottavasta sääntelystä vastuullisuustyöhön, joka ei ole lakisääteisesti velvoittavaa, puhutaan liiketoiminnan käytännön tason ESG-velvoitteista. Tämä tarkoittaa, että sidosryhmät eli yrityksen asiakkaat tai yhteistyökumppanit vaativat yritykseltä korkeata vastuullisuuden tasoa. Kyseessä on velvoite toimia tietyllä tavalla, joka ei perustu lainsäädäntöön, vaan pohjautuu esimerkiksi yrityksen itsensä tai sen sidosryhmien asettamiin vastuullisuusvaatimuksiin. Tällainen vaatimus voi olla esimerkiksi vaatimus sisällyttää ihmisoikeussitoumuksia yrityksen Code of Conduct- tai Supplier Code of Conduct -asiakirjoihin, joiden avulla edellytetään yrityksen työntekijöiltä tai tavarantoimittajilta tietynlaista toimintaa. Tällä tavoin yritysten toimintaympäristö muuttuu myös käytännön tason ESG-velvoitteiden kautta – mukaan lukien ne yritykset, jotka eivät ole suoraan pakottavan sääntelyn piirissä.

Liiketoiminnan käytännön tason ESG-velvoitteet ovat enenevässä määrin olennaisia, sillä yritysten pitää kyetä varmistamaan, että ne pystyvät täyttämään yhteistyökumppaniensa asettamat sopimusehdot, jotka voidaan neuvotella joko etukäteen tai asettaa jopa yhteistyön jo käynnissä ollessa. Sopimuskumppanin edellyttämiä käytännön tason ESG-velvoitteita voidaan joutua miettimään ennalta esimerkiksi julkisten hankintojen yhteydessä, joissa vastuullisuuteen liittyvät vaatimukset ovat yhä merkittävämpi edellytys tarjouskilpailuissa pärjäämiselle. Yhteistyön käynnissä ollessa sopimusehtoja voidaan joutua muuttamaan esimerkiksi silloin, kun kumppaniyritys päivittää vastuullisuusstrategiaansa ja edellyttää sen mukaisia toimia myös sidosryhmiltään asettaen esimerkiksi uusia vaatimuksia raaka-aineiden alkuperän jäljitettävyydestä ja vastuullisesta hankinnasta. Käytännön tason ESG-velvoitteiden on todettu

tuottavan haasteita erityisesti pienille ja keskisuurille yrityksille, joilla resurssit vastuullisuustyöhön voivat olla vähäisempiä kuin suurilla yrityksillä. Liiketoiminnan käytännön tason ESG-velvoitteet tuovat vastuullisuustyön erottamattomaksi osaksi yrityksen liiketoiminnan suunnittelua ja strategian jatkuvaa kehittämistä, kun sopimusoikeudelliset vaatimukset yleistyvät ja moninkertaistuvat kaikilla liiketoiminnan sektoreilla.

Vapaaehtoiset vastuullisuussitoumukset

Pakottavan sääntelyn ja liiketoiminnan käytännön tason ESG-velvoitteiden lisäksi yritys voi ylittää sääntelyn minimivaatimukset ja täydentää yrityksen ulkopuolelta tulevia käytännön tason ESG-velvoitteita yrityksen omilla vapaaehtoisilla vastuullisuussitoumuksilla. Näiden sitoumusten kautta yrityksellä on mahdollisuus korostaa edelläkävijyyttä, nostaa vastuullisuustyön tasoa sekä asettaa korkeat standardit sidosryhmäyhteistyölle. Vapaaehtoisia vastuullisuussitoumuksia voivat ovat esimerkiksi erilaiset sertifikaatit, kuten luomusertifikaatti, joilla voidaan näyttää ulospäin yrityksen omat sitoumukset vastuullisuustyöhön.

Kun pakottava sääntely on huomioitu, vastuullisuustyön peruste ja tarve muotoutuu erilaiseksi kullekin yritykselle riippuen yrityksen toimintaympäristöstä ja tavoitteista. Varsinkin suurissa yrityksissä vastuullisuustyö on nyt täytöntöönpanovaiheessa — yhteistyökumppaneita ohjataan, mutta toisaalta myös rohkeasti vaihdetaan, mikäli niiden vastuullisuussitoumukset ja -tavoitteet eivät ole riittävällä tasolla. Tästä syystä yritykset, jotka jäävät odottamaan ainoastaan lainsäädännöstä tulevaa ohjausta voivat jäädä jälkeen markkinoilla. Vastuullisuustyö koetaan yrityksissä investointina tulevaisuuteen ja sillä haetaan pitkän aikavälin arvonnousua. Onnistunut vastuullisuustyö ja sen mukanaan tuoma yrityksen arvonnousu voi konkretisoitua monin tavoin, esimerkiksi yrityksen brändiarvon ja työnantajamielikuvan vahvistumisena, asiakkaiden ja yhteistyökumppaneiden luottamuksen kasvuna sekä tehokkaampana riskienhallintana. Ne yritykset, jotka saavat vastuullisuuden liiketoimintansa ytimeen, onnistuvat paremmin – eivät ne, jotka tekevät vastuullisuusohjelmia pysyäkseen pelissä mukana.

Vastuullisuustyön integrointi yrityksen strategiaan

Tärkeä osa vastuullisuustyötä ja sen rakenteen suunnittelua on ymmärtää, mitkä pakottavat säännökset suoraan koskevat yritystä ja mitkä ovat oman liiketoimintaympäristön asettamia vaatimuksia. Tämän työn tulee olla kiinteä osa yrityksen visiota, missiota ja strategiaa. Se ei ole irrallinen osa, jota tietty yrityksen toiminto tuottaa. ESG-kentällä on selkeä tarve käytännönläheiselle suunnittelulle, ei niinkään isojen vastuullisuusprojektien käynnistämiseksi, joissa lopputuloksena on yritykselle soveltumattomat ja käytännössä toteutumattomat rakenteet ja julkilausumat. Toiminnan vastuullisuuden täytyy olla luonteva osa yrityksen prosesseja niin, että tavoitteena on aidosti vastuullinen ja kannattava liiketoiminta sekä jatkuva kehitys.

ESG on osa kaikkea liiketoimintaa, ei yksittäinen oikeudenala.

Asianajotoimisto Magnusson

Yhteystiedot

Ville Salonen, Partner / Head of ESG & Sustainability, M: +358 46 814 1441,
ville.salonen@magnussonlaw.com

Tomi Merenheimo, Managing Partner Finland, M: +358 40 560 6101,
tomi.merenheimo@magnussonlaw.com

Lilli Parbo, Partner, M: +358 44 519 4316, lilli.parbo@magnussonlaw.com

Taina Tervonen, Business Development / ESG & Sustainability Specialist, M: +358 50 568 9793,
taina.tervonen@magnussonlaw.com